

7. koncert

nedelja, 25. oktober 2015, ob 20.00

Predkoncertni pogovor ob 19.00

Gostje pogovora: Vito Žuraj, Brice Pauset in Michael Pelzel

Slovenska filharmonija, Dvorana Marjana Kozine

Finale

Michael Pelzel (roj. 1978)

...par la brume flottante...
(2004)

za flavto, klarinet, tolkala,
violino, violo, violončelo in
kontrabas

Slovenska premiera

Ensemble Contrechamps
Emilie Brisedou – flavta
Laurent Bruttin – klarinet
Maximilien Dazas – tolkala
Maximilian Haft – violina
Tomoko Akasaka – viola
Olivier Marron – violončelo
Noëlle Reymond – kontrabas

Michael Wendeborg – dirigent

Beat Furrer (roj. 1954)

Gaspra (1988)
za flavto, klarinet, tolkala,
klavir, violino, violo in
violončelo

Slovenska premiera

Ensemble Contrechamps
Emilie Brisedou – flavta
Laurent Bruttin – klarinet
Maximilien Dazas – tolkala
Gilles Grimaître – klavir
Maximilian Haft – violina
Tomoko Akasaka – viola
Olivier Marron – violončelo

Michael Wendeborg – dirigent

Larisa Vrhunc (roj. 1967)

And if not (2015)
za veliki ansambel

Svetovna premiera

Ensemble Contrechamps
Emilie Brisedou – basovska
flavta
Laurent Bruttin – basovski
klarinet
Aleš Klančar – trobenta
Jean-Marc Daviet – pozavna
Maximilien Dazas – tolkala
Gilles Grimaître – klavir
Maximilian Haft – violina
Tomoko Akasaka – viola
Olivier Marron – violončelo
Noëlle Reymond – kontrabas

Slowind

Aleš Kacjan – piccolo
Matej Šarc – oboa
Jurij Jenko – klarinet
Metod Tomac – rog
Paolo Calligaris – fagot

Michael Wendeborg – dirigent

odmor

Brice Pauset (roj. 1965)

Theorie der Tränen:
Schlamm (2008)

Glasba za klarinet, klavir,
violino in violončelo

Slovenska premiera

Ensemble Contrechamps
Laurent Bruttin – klarinet
Gilles Grimaître – klavir
Maximilian Haft – violina
Olivier Marron – violončelo

Vito Žuraj (roj. 1979)

Moonballs (2015)
za pihalni kvintet in ansambel

Svetovna premiera

Slowind
Aleš Kacjan – flavta
Matej Šarc – oboa
Jurij Jenko – klarinet
Metod Tomac – rog
Paolo Calligaris – fagot

Ensemble Contrechamps
Aleš Klančar – trobenta
Jean-Marc Daviet – pozavna
Maximilien Dazas – tolkala
Gilles Grimaître – klavir
Maximilian Haft – violina
Tomoko Akasaka – viola
Olivier Marron – violončelo
Noëlle Reymond – kontrabas

Michael Wendeborg – dirigent

Michael Pelzel (roj. 1978)

...par la brume flottante... (2004)

za flavto, klarinet, tolkala, violino, violo,
violončelo in kontrabas

Slovenska premiera

Med izvenglasbeno-asociacijske pobude za nastanek moje skladbe lahko štejem različne formacije oblakov in megle. Neskončna količina večplastnega nalaganja ene formacije na drugo, barvna senčenja, ki jih prerežejo bleščeči vdori svetlobe ali pa obarvajo očarljive, mavrici podobne osvetlitve, omogočajo nastanek barvne in oblikovne polifonije. Pri tem me še posebej fascinira izmenjavanje ospredja in ozadja, ki je često neopazno ali vsaj nejasno. Sloji oblakov se na zelo gibljiv (fleksibilen) način stapljajo drug v drugega v nenehno odvijajočem se procesu.

Skladba *...par la brume flottante...* (... *po lebdeči megli* ...) je zgrajena iz dveh delov. V prvem je harmonski material, ki sloni na kvintah, osvetljen in obarvan s pomočjo raznolikih postopkov. Ob tem gradim večplastnost (3–4 plasti), pri kateri si v različnih stopnjah prezenca stojijo nasproti harmonična, repetitivno-vibrirajoča in figurativna plast, oziroma – kar se zgodi pogosteje – se plasti zlijejo ena v drugo.

Po generalni pavzi v prvem delu eksponirano, zelo konzonantno kvintno harmoniko (ne instrument, ampak pojem podoben enharmoniki ali diatoniki ...) onemogočijo mikrotonalna obarvanja ter multifoni toni flavte in klarineta. Na koncu skladbe jo razvijejo do zvočnosti, prežete s tritonusom. Ves čas igra zelo pomembno vlogo proces stapljanja različnih barv.

Michael Pelzel

Beat Furrer (roj. 1954)

Gaspra (1988)

za flavto, klarinet, tolkala, klavir, violino,
vilo in violončelo

Slovenska premiera

„Skladba Gaspra nosi naslov po asteroidu, ki ima premer 5 km, skalni gmoti, delcu eksplozirane zvezde, ki je pripotovala v gravitacijsko polje našega osončja.”

Tako je navdih za nastanek skladbe za sedem instrumentov opisal Beat Furrer. Instrumenti so razdeljeni v manjše skupine, ki imajo različne vloge: klavir, na primer, z močno ritmično determiniranostjo izvaja ječanju podobne zvoke, tresoča zvočnost godalnega tria pa je ritmično nepredvidljiva.

S takšno razdelitvijo ansambla na manjše enote je Furrer skladbi dal tudi posebno oblikovno dimenzijo. Glasba se namreč ne odvija linearno, pač pa kot sosledica epizod oziroma zaporedje različnih 'kadrov'. Splošni občutek, ki ga vzbudi skladba, je podoben tesnobnemu vzdušju pred eksplozivno katastrofo, ki pa se ne zgodi.

Larisa Vrhunc (roj. 1967)

And if not (2015)

za veliki ansambel

Svetovna premiera

Skladba želi razmišljati o mentalnih zemljevidih.

Mentalni zemljevidi naj bi pojasnjevali prostorsko orientacijo. Zarisujejo se ob vsaki izkušnji, pri kateri je potrebno urediti podatke, nanašajo pa se lahko na prostore različnih vrst. V psihologiji izraz pomeni informacije, ki jih hrani naš spomin in s pomočjo katerih se lahko odločamo o nadaljnjih korakih (na primer znamo na hitro prehoditi že znani labirint ali izbrati pravo pot skozi področje, ki smo ga že kdaj prepotovali). Mentalni zemljevidi se ustvarjajo in so pomembni tudi pri doživljanju kulture in umetnosti. Glasba s svojo abstraktnostjo ni izjema: poslušalec potrebuje predstavo o poteku skladbe, da glasbene informacije lahko uredi v logično celoto in se torej lahko orientira v glasbenem prostoru. Proces izrisovanja zemljevidov je posebej pomemben za poslušanje glasbe 20. in 21. stoletja, saj odpovedo preizkušeni formalni modeli, po katerih so se do tedaj gibala pričakovanja vsaj nekoliko poučenih poslušalcev.

Če prenesemo postopek mentalnega izrisovanja na glasbo, naj bi ta potekal v dveh korakih: raziskovanje neznanega prostora je prvo poslušanje glasbenega dela, preverjanje uporabnosti izdelanega mentalnega zemljevida pa ponovitvena poslušanja. Prvo poslušanje kot mentalni proces se mi zdi zanimivo zato, ker naši možgani neprestano poskušajo urediti pritekajoče informacije in predvideti nadaljnji potek glasbe

glede na že prejete zvočne impulze (in tudi pretekle izkušnje). Zastavljam si vprašanje, kako se spremeni dojemanje posameznega zvočnega dogodka, če se pojavi v drugačnem kontekstu in se s tem spremeni njegova funkcija znotraj teksture, oblike in še kaj. Kar ni daleč od iluzij v vizualni umetnosti. Raziskovanje tega, kar se zdi, da je, pa morda vendarle ni (od sodobnejših likovnih del morda omenimo Bernarda Prasa, katerega instalacije pokažejo pravo podobo samo iz ene gledališčne točke, sicer pa so neurejen kup smeti, ali pa papirnate skulpture Lija Hongboja, ki se raztegnejo v anamorfne girlande), ima v umetnosti, tudi glasbeni, dolgo zgodovino in skladba *In če ne* je le eden od kamenčkov v tem bogatem mozaiku.

Larisa Vrhunc

Brice Pauset (roj. 1965)

Theorie der Tränen: Schlamm (2008)/

Teorija o solzah: blato

Glasba za klarinet, klavir, violino

in violončelo

Slovenska premiera

Zgrajena okrog iste instrumentalne zasedbe kot *Kvartet za konec časa* Olivierja Messiaena, se skladba, moje delo o *solzah*, nanaša na prvo svetovno vojno.

Zadnjim preživelim udeležencem tega masakra, ki nas diskretno zapuščajo, je pogosto težko govoriti o izkušnjah s fronte, včasih celo nemogoče: solze slej ko prej zaprejo besedam prsto pot. Velikokrat pa, ko vendarle spregovorijo, omenjajo še neko drugo tekočino, ki se

ves čas pojavlja poleg solz: blato. Prav okoli teh dveh precej neglasbenih snovi skuša ta moja skoraj polurna skladba osnovati svoj diskurz.

Za glasbo, ki jo v teh zadnjih (in prihodnjih) letih iščem, glasbo, ki – če že ni nemogoča – vsaj govori o nemogočem, se čedalje bolj izrisujejo poetična ali tehnična ozadja in sicer *a priori* popolnoma zunaj nje same. Zunaj glasbe, ali vsaj nezmožna 'uglasbitve' v tradicionalnem pomenu te besede.

In vendar: za širna polja zavesti, velike kose naše zgodovine in naših utopij se mi zdi, da še čakajo na glasbo, ki bi lahko izrazila tisto, k čemur govorjena ali upodabljavača umetnostna dela že prispevajo, izoblikujoč neko estetsko ogledalo.

Zame so to čedalje bolj preprosti pojavi: naše solze in blato, ki je spremljalo, zdravilo ali pokopalo naše prednike. Želim verjeti, da ta glasba ni namenjena le sama sebi, da se ne skriva za masko, temveč govori svoj lastni jezik in nam pomaga, da ne bomo nikoli pozabili.

Brice Pauset

Vito Žuraj (roj. 1979)

Moonballs (2015)

za pihalni kvintet in ansambel

Svetovna premiera

Kako si občinstvo predstavlja skladatelja pri delu? Upam, da koncentrirano pri klavirju ali ob veliki mizi z veliko notnega papirja, intenzivno premišljujočega tudi ob pavzi, ko se sprehodi skozi park, da si spočije oči. Kako pa izgleda na dopustu? Leže na plaži, srkajoč mleko mladega kokosovega oreha, poslušajoč valove in škržate, premikajoč mivko med prsti na nogah – skratka z mislimi daleč od glasbe. Morda tudi občasno na teniškem igrišču, kjer žogice nasprotniku vrača počasi in visoko, tako rekoč preko lune. Vse skupaj ob kitarski spremljavi? Zakaj pa ne ...

Vito Žuraj

